

u.remissvar@regeringskansliet.se

diarienummer U2020/05545

Teknikföretagens remissyttrande - utredningen Innovation som drivkraft – från forskning till nytta (SOU 2020:59)

Teknikföretagen vill att en förnyad utredning tillsätts för översyn av innovationsstödssystemet, motiverat av att direktiven till aktuell utredning är bristfälliga.

Vi saknar ett helhetsperspektiv och anser att utredningen inte tar hänsyn till den pågående väl fungerande och innovationsdrivande samverkansforskningen, där näringslivet är starkt engagerat. Teknikföretagen vill att en mer omfattande innovationstudiedning tillsätts skyndsamt.

Motivering

Teknikföretagen ser ett stort värde i att utreda hur det innovationsstödjande systemet skulle kunna tydliggöras och stärkas. Sverige har i internationell jämförelse högkvalitativ forskning inom många områden, men forskningens resultat kommer inte samhället eller företagen tillgodo i tillräckligt hög utsträckning. En konsekvens är att den potential för innovation som vi arbetat upp genom kunskapsutveckling inte utnyttjas fullt ut. Vi vet också att företagens investeringar i forskning och innovation är starkt beroende av möjligheterna att samverka med akademi och institut och på så vis tillgängliggöra sig ny kunskap och öka innovationskraften. Detta är avgörande för svensk sysselsättning och välfärd. Svensk industri är många gånger ledande när det gäller produkter och tjänster för ny energieffektiv teknik inom områden som bland annat elektrifiering och automatisering.

Vi ser, mot denna bakgrund, en stor brist i att det uppdrag som utredningen tilldelats endast omfattar mindre delar av innovationsstödssystemet. Det oerhört värdefulla och befintliga nyttiggörandet av kunskap som åstadkoms genom utbildnings- och forskningssamverkan mellan akademi och existerande näringsliv har förbisetts i direktivet. I ett större perspektiv består innovationssystemet av olika aktörer som befintliga företag, lärosäten, institut, finansiärer och offentliga organisationer samt regelverk. Dessa aktörer samspelar med varandra för att på ett effektivt sätt få fram nya eller förnyade och framgångsrika produkter, tjänster, processer och arbetssätt på marknaden och i samhället.

Teknikparker och inkubatorer, som är viktiga sammanlänkande och kunskapsutvecklande aktörer i det innovationsstödjande systemet finns ej med. Inte heller institutens viktiga roll som brygga till företagen, för nyttiggörandet av kunskap genererad vid högskolan behandlas. Att uppdraget är fokuserat på innovationskontoren och holdingbolagens roll och effektivitet innebär att endast mindre delar av hela ekosystemet behandlas, trots att alla dess delar och aktörer är beroende av varandra.

Samverkan har en avgörande betydelse för nyttiggörandet av kunskap

Mot bakgrund av utredningsdirektivens begränsande utformning är betänkandets fokus och förslag i hög grad på *nyttiggörande genom kommersialisering, bolagisering eller licensiering*. Teknikföretagen hade velat se att "nyttiggörande genom forsknings- och utbildningssamverkan" fått minst lika stort utrymme.

En väl fungerande forsknings- och utbildningssamverkan mellan akademi, företag och institut skapar innovationskraft. Idag är dock incitamenten för att samverka svaga. Lärosäten, forskargrupper och lärare som är duktiga på samverkan bör premieras i resurstilldelningssystemet. Det finns stora variationer mellan lärosäten och det finns också många goda exempel på samverkan. Teknikföretagen anser att för att få en genomgripande förändring krävs tydliga incitament för samverkan på systemnivå.

Utredningen utreder inte anslagsfördelningsmodellens möjligheter att styra mot ett ökat nyttiggörande, utan hänvisar till styr- och resursutredningen. Teknikföretagen vill dock i sammanhanget påpeka att anslagsfördelningen har stor betydelse för en utvecklad samverkan vid lärosätena som är avgörande för nyttiggörandet av genererad kunskap. Vi vill också tillägga att en stor del av det nyttiggörande som sker vid lärosätena handlar om att utbilda individer för arbetsmarknaden.

Teknikföretagen anser att det i högskolornas uppgift ska ingå att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat och andra kunskaper tillkomna vid högskolan kommer till nytta. Vidare anser vi att ansvaret för nyttiggörandearbetet ska ligga på högskolans styrelse samt att nyttiggörandeuppdraget förtydligas i högskoleförordningen.

Vi vill dock påpeka att en sådan uppgift bör kompletteras med en finansiering som kopplas till samverkan och nyttiggörande som en integrerad del av forsknings- och utbildningsverksamheten. Ekonomiska incitament har ett viktigt signalvärde och vi anser därför att samverkan med näringslivet och omgivande samhället ska premieras i resurstilldelningssystemet.

Det uppdrag som regeringen nyligen gett till VR att tillsammans med Forte, Formas och Vinnova samt i dialog med universitet och högskolor

2021-04-27

att, till den 1 juni 2021, ta fram förslag till en modell för kvalitetsbaserad resursfördelning av universitetens och högskolornas anslag för forskning och utbildning på forskarnivå är i sammanhanget av stor betydelse. I ett sådant förslag är det viktigt att kvalitet och relevans kopplas till utbildnings- och forskningssamverkan och nyttiggörande.

För att nå ett ökat nyttiggörande av kunskap framtagen vid lärosätena behövs ekonomiska incitament för utbildnings- och forskningssamverkan. Det behövs ett meriteringssystem som premierar samverkan och mobilitet mellan akademi och industri samt tydligare styrning/ledning vid lärosätena mot ökad samverkan.

Innovationskontoren vid lärosätena infördes 2008 för att skapa en servicefunktion med syftet att öka nyttiggörandet av forskningsresultat. Motivet var att regeringen ansåg att Sverige i ett internationellt perspektiv hamnat på efterkälken vad gäller att omsätta kunskap i innovation. Teknikföretagen anser att om innovationskontoren ska kunna fylla den funktion som är tänkt och som berättigar deras existens, måste de fungera effektivt över hela landet och med alla lärosäten. De måste också ha förutsättningar att utföra uppdraget vilket i sin tur förutsätter legitimitet vid lärosätena.

Vår bedömning är att den modell som utredningen förslår för innovationskontoren innefattandes uppföljning, utvärdering, tilldelning av innovationskontor, för att lärosätena på så vis ska kunna kvalificera sig för ett innovationskontor, skulle öka förutsättningarna för ett mer effektivt, ändamålsenligt och likvärdigt system.

I betänkandet berörs EU:s roll i innovationsstödet endast marginellt. Likaså berörs kommuners- och regioners roll endast kortfattat och då främst på hälso-och sjukvårdsområde. Detta är en brist då kommuner och regioner ofta har en viktig roll för innovationsarbete både som upphandlare och som viktiga aktörer för Science Parks och andra lokala och regionala innovationssamarbeten.

Teknikföretagen vill i likhet med Svenskt Näringsliv att en mer omfattande innovationstudering tillsätts skyndsamt. Den bör förutom ovanstående punkter också innefatta lärarundantaget (såväl konstruktion som omfattning), nyttiggörande genom forsknings- och utbildningssamverkan samt institutens, Science Parks och inkubatorernas roll i systemet.

Maria Rosendahl
Näringspolitisk chef

Teresa Jonek
Näringspolitisk expert Fol